

Reactie op de consultatie inzake het ontwerp besluit van de minister van Economische Zaken en Klimaat tot gedeeltelijke verlengbaarheid van de vergunning voor Public Access Mobile Radio in de 450 – 470 MHz-band (Besluit gedeeltelijke verlengbaarheid PAMR-vergunning 2022).

Bij deze stuur ik u mijn reactie op de consultatie inzake de voorgenomen gedeeltelijke verlenging van de 450 MHz vergunning.

1. Context/ achtergrond

Teneinde mijn reactie te kunnen duiden, is het van belang de context van PAMR-vergunning nog even goed in beschouwing te nemen:

In 2012/2013 hebben de Alliander en Stedin met het oog op de energie transitie én de digitale transformatie, de strategische keuze gemaakt om bij de uitrol van slimme meters, vanuit hun wettelijke opgedragen taken t.b.v. het dienen van het maatschappelijke belang, voldoende controle te houden op de betrouwbaarheid, kosten en de levensduur (life-cycle management) van de gekozen communicatietechnologie.

Daarbij is gekozen voor een publiek/ private samenwerking waarbij het eigenaarschap van het netwerk in publieke handen ligt en waarbij de operationele activiteiten (aanleg en beheer) wordt uitgevoerd door een marktpartij.

Deze keuze werd gemaakt omdat werd vastgesteld dat, waar de commerciële marktpartij in zijn standaard diensten portfolio stuurt op maximalisering van omzet (= bandbreedte) en minimalisering van kosten, de behoefte bij de netbeheerders juist lag bij extreem betrouwbare en langdurig beschikbare communicatie (= kosten voor de marktpartij, indien geïmplementeerd in hun generieke infrastructuur) met daarbij een geringe bandbreedte behoefte (= lage omzet) in een frequentieband met goede “indoor” dekking (450Mhz), en in te vullen met een beperkt aantal opstelpunten.

Onderliggend aan de gemaakte strategische keuze lag ook de visie om de onderlinge afhankelijkheid tussen nationale vitale infrastructuren, zoveel als mogelijk te minimaliseren (de energie infrastructuur is afhankelijk van betrouwbare telecom en de publieke telecom infrastructuur is afhankelijk van een betrouwbare energie voorziening). Dit argument, destijds ook onderschreven door Agentschap Telecom (AT), wint door geopolitieke ontwikkelingen in Europa momenteel snel aan kracht.

In 2013 is gekozen voor “well proven” CDMA technologie. Ingeschat werd dat de operationele inzetbaarheid van deze technologie langer zou zijn dan de gangbare publiekelijke GPRS technologie, zodat daarmee een vroegtijdige vervanging van slimme meters, op rekening van de Nederlandse consument, kon worden voorkomen. Deze inschatting blijkt vandaag de dag feitelijk juist.

Al in 2012/2013 werd geanticipeerd op het veranderende energie systeem waarin opwek van duurzame energie in sterke mate wordt gedecentraliseerd, er een verdere elektrificatie van de energie behoefte plaatsvindt, en waarin ook het real time ontsluiten van flexibiliteit essentieel zal zijn om het energiesysteem én betrouwbaar én betaalbaar te houden. Betrouwbare communicatie naar assets aan de randen van het net is daarbij, gezien vanuit het publieke belang van energie voorziening, rand voorwaardelijk.

De huidige situatie waarbij bijna dagelijks in de media wordt bericht over stroomnetten die vol zijn als gevolg van decentrale opwek, of spanningsproblemen die optreden aan de randen van het net, geven

duidelijk aan dat ten behoeve van netbeheer aanzienlijke investeringen, ook in digitalisering, nodig zullen zijn. Daarbij wordt digitale communicatie, ook naar de randen van het net, een integraal onderdeel van publiek systeem beheer.

Bovengenoemde aspecten zijn destijds met zowel EZK als met Dialogic, bij de uitvoering van hun onderzoek, gedeeld. Dialogic heeft de hierboven genoemde argumenten niet mee genomen in hun eindrapport richting hun opdrachtgever (directie digitale economie van EZK).

Het is teleurstellend geweest te constateren dat de directie Energie van EZK (die bovengenoemde aspecten herkende) en de directie digitale economie van EZK (die sec vanuit de telecom wet redeneerde) niet op een lijn zaten. Het gevolg daarvan zien we nu terug in het voorliggende ontwerp besluit.

Tenslotte is vermeldenswaardig dat de noodzaak van bezit van eigen frequentie spectrum t.b.v. het beheer van nationale vitale infrastructuren, inmiddels ook in Europa wordt ingevuld in de 450 MHz band (Duitsland, Oostenrijk, Polen, Ierland).

2. Adviezen/ reactie

Vanuit de hierboven beschreven context, kom ik tot de volgende adviezen:

- A. Vanuit een maatschappelijk belang dient het bereiken van de Europese en Nederlandse doelstellingen op het gebied van de energie transitie, bovenliggend te zijn aan de doelstelling van het strikt volgen van nationale telecom wetgeving. Dit vereist een nauwere samenwerking tussen de diverse directies van EZK. Het ministerie van EZK wordt geadviseerd het genomen besluit tot gedeeltelijke verlenging van de zeer kleine frequentieband (2x 1,5 MHz) te heroverwegen, en te besluiten de gehele bestaande vergunning (2x 3 MHz) te verlengen en deze te bestemmen voor toepassingen voor het beheer van publieke vitale infrastructuren. Een dergelijk besluit zal de betrokken netbeheerders veel werk en kosten schelen, die gepaard zullen gaan met de nu voorgestelde bandsplitsing en frequentie verschuiving van 3 Mio meters. De netbeheerders kunnen hun energie beter richten op de echte vraagstukken van de energie transitie die op hun bordje liggen (congestie, spanningsissues, etc.).
- B. Mocht het Ministerie van EZK hiertoe niet bereid zijn, dan wordt geadviseerd in de voorwaarden voor de uitgifte van het bovenste spectrum deel de volgende 2 aspecten op te nemen:
 - Antispeculatie beding; dit om te voorkomen dat een marktpartij de bovenste frequentie band verwerft, met als doelstelling die voor een hogere prijs te verhuren aan de netbeheerders (relevant wanneer de verwervingsprijs lager ligt dan de omstel kosten van de netbeheerders)
 - Als voorwaarde in de vergunning een clause op te nemen, over het verplicht sluiten van een overeenkomst met Utility Connect inzake hoe om te gaan met overspraak tussen de frequentieband en de naast liggende frequentieband, in gebruik door Utility Connect, inclusief afspraken over aansprakelijkheid. Het huidige ontwerp besluit laat dit open en het risico bestaat dat vanuit tegengestelde belangen, zo een overeenkomst er niet komt. In dat geval wordt het publieke belang geschaad.
- C. Tenslotte wordt het ministerie van EZK geadviseerd om te werken aan een integrale toekomst vaste visie over de digitalisering van energie netten in Nederland en de rol van data communicatie daarin. Zo een visie zou nieuwe vormen van publiek private samenwerking mogelijk moeten maken, van waaruit toepassing van nieuwe technologieën (bijvoorbeeld 5G)

vanuit de markt een bijdrage kunnen leveren aan een gedigitaliseerd energie systeem (cyber secure en minimaal afhankelijk van openbare datacommunicatie diensten), op een wijze die maximaal recht doet aan de publieke waarden die wij als samenleving daar aan hechten.

18-5-2022,

Een oudgediende, destijds nauw betrokken bij dit dossier